

Nieuw in de Jan Verwey Bibliotheek

Jelle van Dijk

Erik de Boer, Peter Doedwijk, Jolanda Janssen en Marieke Wensink 2006. **POEPBOEK drukwerk van Europese dieren.** Uitgeverij TeKijk, Amsterdam. 120 p. Prijs € 14,95.

Dit kleine boekje (10,5 x 18,5 cm) probeert op speelse wijze de wandelaar te interesseren voor alle stront (om in de stijl van het boekje te blijven) die je op een wandeling door bos en veld kunt tegenkomen. Het boekje heeft een originele opbouw. Op de linkerpagina staat steeds een tekst die wat te maken heeft met poep en op de rechterpagina wordt steeds een drol van een bepaald beest afgebeeld, vergezeld van een korte beschrijving. Zo zijn op de linkerpagina bijvoorbeeld te vinden: spreekwoorden met poep, kak en stront; de herkomst van de uitdrukking: zevenkleuren schijten; iets over losse flodders, enz. Op de rechterpagina worden de drollen niet in een duidelijk herkenbare volgorde besproken. Welk idee zit er achter een rijtje als: rat, zwaluw, haas, edelhert, regenworm, koolmees? De schrijvers roepen de lezer op om ook de site www.poepboek.nl te bezoeken en foto's van uitwerpselen (dit nette woord wordt zelden gebruikt!) in te sturen.

Wim de Gans 2006. **Geologieboek Nederland.** ANWB B.V. Den Haag. 160 p. Prijs € 17,95.

Op 20 januari 2006 verzorgde de heer G. Remmelts voor de jeugdclub een workshop over stenen. Bij die gelegenheid deed hij ons dit schitterende boek cadeau! Dit prachtig geïllustreerde boek nodigt uit tot bladeren en lezen. Talrijk zijn de historische kaarten, dwarsdoorsneden van het landschap en de instructieve luchtfoto's. De prachtige luchtfoto van de Elsgeesterpolder zou je zo willen toesturen aan allen die plannen smeden om hier een glastuinbouwgebied te vestigen. De lopende tekst wordt vele malen onderbroken door goed geïllustreerde kaderteksten over vaak verrassende onderwerpen. Zo is te lezen waarom de slag op de Mookerhei wel slecht moest aflopen voor Lodewijk van Nassau. Een ander blok gaat in op tsunami's en toont een historische afbeelding van de 'waterschudding' op de Haarlemmermeer in 1755 ten tijde van de aardbeving in Lissabon. Met grote belangstelling heb ik het stuk over pingo-ruïnes gelezen, nooit beseffend dat pas in 1954 het inzicht doorbrak dat de merkwaardige ronde meertjes en veentjes in Drenthe en op de Veluwe door smeltend, ingesloten ijs zijn ontstaan. Instructieve foto's uit Siberië en Canada illustreren dit onderwerp. De ijstijden komen uiteraard op veel plaatsen terug in dit boek. Heel leuk is ook het hoofdstuk "Geologie in de stad". Hierin wordt de lezer geattendeerd op

verzakte gevels vanwege oude, gedempte waterloopjes in de ondergrond en op de bouwmaterialen van bijvoorbeeld het Paleis op de Dam en de Sint Servaas in Maastricht.

Bij dit boek hoort een klein formaat Routegids. Hierin worden 30 locaties kort beschreven, voorzien van een duidelijk kaartje. Je krijgt meteen zin hiermee op stap te gaan.

Johan van Bennekom 2001. **Geschiedenis van het Zoölogisch Station en het Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee**. NIOZ, Den Burg, Texel. 128p. Niet in de handel.

Op het NIOZ op Texel is recentelijk het plan opgevat om in een publicatie de betekenis van Jan Verwey voor het instituut te belichten. Daarbij vroeg men zich af wat Jan Verwey al zo deed voordat hij op 32-jarige leeftijd tot directeur van het Zoölogisch Station in Den Helder werd benoemd. Vermoedelijk via onze website kreeg de initiatiefnemer, Edward Bonne, het telefoonnummer van Ineke van Dijk te pakken. Dit leidde er toe dat Coby en ik op 17 februari naar Texel togen om de bekende blauwe ordner uit het Jan Verwey Natuurcentrum uit te lenen. Edward Bonne en Jan Boon (PR-man van het NIOZ) werden razend enthousiast en noemden de map “een ware goudmijn”. Zij lieten ons ook de Jan-Verweybank bij het NIOZ-haventje zien. Deze bank werd hier geplaatst na de pensionering van Verwey in 1965.

Van Jan Boon ontvingen wij het hierboven genoemde gedenkboek ter gelegenheid van het 125-jarig bestaan van het instituut. Hierin wordt uiteraard ook ingegaan op de periode in het leven van Jan Verwey waarvan we eigenlijk niet zoveel weten. De vogelactiviteiten van Jan Verwey in Noordwijk vonden immers voor zijn vijfentwintigste plaats. Omdat Verwey 33 jaar directeur van het instituut is geweest, komt zijn betekenis voor het instituut uitgebreid ter sprake. Bij zijn aantreden in 1931 trof hij in Den Helder “een oude verwaarloosde rotzooi” aan. Ondanks de crisistijd wist hij het instituut aanzien te geven. Wel werd in de universitaire wereld geklaagd over het feit dat hij geen wetenschappelijke publicaties het licht deed zien, “hoewel er stapels interessante aantekeningen op zijn bureau liggen”. In de oorlog lag het onderzoek geheel stil omdat de Duitsers het gebouw in Den Helder bezetten. Na de oorlog bleef het door gebrek aan middelen eerst nog tobben, maar na 1955 werd het snel beter. In 1963 werd begonnen met de bouw van de nieuwe vestiging op Texel.

Over de activiteiten van Jan Verwey in zijn Noordwijkse jaren is bij ons behoorlijk wat bekend. Dat kan niet gezegd worden over zijn betekenis voor het onderzoek der zee. We moesten ons tot nu toe ‘behelpen’ met wat Voous daarover meedeelt in zijn boek *In de ban van vogels*. In het hier besproken gedenkboek van het NIOZ wordt deze leemte mooi opgevuld. Gelet op wat de Edward Bonne en Jan Boon van plan zijn, worden we in de loop van dit jaar daar nog veel uitvoeriger over geïnformeerd.

HET JAAR UIT MET EENDEN EN GANZEN

Koene Vegter

In de laatste week van het jaar 2006 kan men zelfs aan twee excursies van de Natuur- en Vogelvereniging Noordwijk deelnemen. Zo vertrekt in de ochtend van Tweede Kerstdag een 15-tal leden uit Kerstdorp Noordwijk naar de Amsterdamse Waterleidingduinen om via de recent van zijn kuilen beroofde ingang bij het Panneland te beginnen met de haast al weer traditionele kerstwandeling. Met enige moeite krijg ik zowaar mijn gezinsleden mee, die wel willen lopen maar niet willen stilstaan en daarom altijd huiverig zijn ten opzichte van natuurexcursies. Maar deze keer zijn ze wel tevreden. Er wordt een behoorlijke afstand afgelegd richting Vogelhut en Oranjekom en de stops met explicatie worden ook gewaardeerd. Zeker nadat al snel een tiental Damherten vanuit een mistige bosrand

tevoorschijn komt om zich zonder gêne te laten bewonderen. Verder zijn het vooral de watervogels die worden waargenomen: Kuifeend, Krakeend, Slobeend, Tafeleend, Wintertaling, Brilduiker en zeker een tiental Grote Zaagbekken. Dankzij vogelgeluidenexpert Dineke Kistenmaker kunnen daar nog Goudhaan, Zwarte Mees, Grote Bonte Specht en Boomklever aan worden toegevoegd. Een juveniele Havik vliegt over ons hoofd en een enkeling vangt nog een glimp op van een IJsvogel. Ook worden mossen, nog bloeiende planten als Koekoeksbloem en paddestoelen als Judasoor, desnoods met behulp van de spiegelloop van Kees Verweij, op naam gebracht.

Warm gelopen en tevreden kan men zo huiswaarts keren om zich al vast mentaal voor te bereiden op de aanmerkelijk vroeger van start gaande maar nog veel traditionelere Ganzenexcursie op een van de laatste dagen van het jaar. Mijn gezin laat het nu